

Universitetet i Stavanger

Årsrapport for
arbeidet med
kvalitet og
læringsmiljø
2010/2011

med Plan for 2012,
vedlagt fakultetenes
årsrapporter og planer

Innholdsfortegnelse

1. OM RAPPORTEN	3
Hensikt og bakgrunn	3
Rapportens innhold	3
2. UTVIKLING OG SIKRING AV STUDIEKVALITETEN	4
Organiseringen av arbeidet i rapporteringsperioden	4
Mål og tiltak i perioden	5
Samlet vurdering	5
2.1 Kunnskaps- og studiekultur	5
2.2 Studienes innhold, læringsmål og kvalifikasjoner	7
2.3 Undervisning, veiledning og arbeidsformer	8
2.4 Vurderingsformer, vitnemål og resultatoppnåelse	9
2.5 Infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljøet	10
3. UTVIKLING OG BRUK AV KVALITETSSYSTEMET	13
Organiseringen av arbeidet	13
Samlet vurdering	13
3.1 Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur	14
3.2 Mål, plan og ledelsesforankring	14
3.3 Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene	14
3.4 Analyse, vurdering og rapportering	15
3.5 Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring	15
4. PLAN FOR ARBEIDET MED KVALITET 2012	16
Full integrering i PBR-prosessen	16
Etablering av KLU	16
Utvidet kvalitetskontor	16
Videreutvikling av institusjonens datavarehus	16
VEDLEGG	17

1. Om rapporten

Hensikt og bakgrunn

Rapporten for arbeidet med kvalitet og læringsmiljø inngis til styret og har som formål å formidle:

- sentrale trekk i institusjonens arbeid med studiekvalitet og læringsmiljø i rapporteringsperioden (studieåret 2010/2011),
- de vurderinger på et overordnet nivå institusjonsledelsen gjør seg angående utvikling og sikring av kvaliteten og læringsmiljøet, og av utvikling og bruk av kvalitetssystemet,
- institusjonens forslag til overordnede prioriteringer og tiltak knyttet til utvikling og sikring av studiekvalitet og læringsmiljø og til utvikling og bruk av kvalitetssystem for kommende år (2012) og videre framover¹.

Rapporten har også denne gang gjennomgått en del endringer. Fjorårets omlegging av rapportformatet til rammene som legges i tilsynsforskriften ble godt mottatt, og er i det vesentlige beholdt. De endringer som er gjort, har hatt som formål å imøtekomme fakultetenes ønske om allerede i år å produsere sine rapporter på det nye rapportformatet som er beskrevet i anbefalingen fra Arbeidsgruppa for utvikling av kvalitetssystemet (AGKS)², og med samme frister som handlingsplanene. Det er samtidig gjort andre justeringer for å videreføre forenklingen og integrasjonen av rapporter og planer på kvalitetsområdet i institusjonens samlede planleggings-, budsjetterings- og rapporteringsprosess (PBR-prosessen).

Rapportformatet gjenspeiler Tilsynsforskriftens inndeling mellom utvikling og sikring av studiekvaliteten på den ene side, og utvikling og bruk av kvalitetssystemet på den annen side. Rapporteringen av utvikling og sikring av studiekvaliteten er basert på de fem aspekter av studiene Tilsynsforskriften peker på som de sentrale for institusjonenes kvalitetssikring³, mens rapporteringen av utvikling og bruk av kvalitetssystemet er basert på Tilsynsforskriftens fem evalueringskriterier for slike systemer. Også fakultetenes rapporter er nå basert på Tilsynsforskriftens fem sentrale aspekter av studiene⁴.

I tråd med overstående legger verken Læringsmiljøutvalget eller stabsenheter med sine rapporter som vedlegg denne gang. I stedet er informasjonen fra Læringsmiljøutvalgets rapport inntatt i kapittel 2.5, og informasjon fra stabsenhetene enhetene er innlemmet direkte i institusjonens hovedrapport.

Rapporten for 2010/2011 og planen for 2012 inngår i institusjonens planleggings-, budsjetterings- og rapporteringsprosess, og forholder seg til universitetets strategidokument. Tilsvarende er fakultetenes rapporter og planer for arbeidet med kvalitet nært knyttet til fakultetenes handlingsplaner. Rapporteringsformatet medfører at institusjonsrapporten i større grad enn tidligere forholder seg bare til overordnet og aggregert informasjon om studiekvalitet og kvalitetssystem. Så vel kvantitativ som kvalitativ informasjon om forhold ved det enkelte fakultet og det enkelte program skal da i det vesentlige presenteres gjennom fakultetenes rapporter.

Som ledd i integreringen i PBR-prosessen er planen for arbeid med kvalitet denne gang utvidet fra å omfatte studieåret 2011/2012 og framover til å omfatte høsten 2011 samt hele kalenderåret 2012 og framover.

Rapportens innhold

Årsrapporten beskriver arbeid, resultater og planer for arbeidet med kvalitet. Rapportens hoveddel beskriver institusjonsnivå, mens beskrivelser på fakultets- og instituttnivå finnes i de vedlagte årsrapportene fra fakultetene.

¹ Jmf. Tilsynsforskriftens § 3-1 3. d. og e., samt forskriftens merknader til de samme punkter.

² Arbeidsgruppas anbefaling ble lagt fram for og godkjent av styret i juni 2011.

³ Jmf. Tilsynsforskriftens generelle merknad til kapittel 3.

⁴ To av fakultetene har benyttet Tilsynsforskriftens inndeling både for rapportdelen og for plandelen, mens det tredje har beholdt den gamle hovedprosessinndelingen for rapportdelen, og brukt Tilsynsforskriftens inndeling for plandelen.

Årsrapporten omfatter følgende kapitler og vedlegg:

- **Kapittel 1: Om rapporten.** Kort om rapportens hensikt, bakgrunn og oppbygning.
- **Kapittel 2: Utvikling og sikring av studiekvaliteten.** Oversikt over hvordan arbeidet med å sikre og utvikle studiekvalitet og læringsmiljø er organisert, samt kortfattet/overordnet vurdering av arbeid, status/resultater og prioriterte områder for videre utvikling av arbeid og organisering av arbeidet på institusjonsnivå innenfor de fem aspektene av studiene Tilsynsforskriften påpeker som de sentrale for institusjonenes kvalitetssikring. Det totale læringsmiljø inngår i aspektene slik de er beskrevet i Tilsynsforskriften, og den aktuelle informasjon fra Læringsmiljøutvalgets årsrapport for 2010/2011 er derfor tatt inn i kapittel 2.5.
Som oppfølging av det vellykkede arbeidet i arbeidsgruppen for utvikling av kvalitetssystemet, har rapporten denne gang særskilt fokus på studentenes aktive medvirkning, samt på sensur, sensurklager og strykprosent.
- **Kapittel 3: Utvikling og bruk av kvalitetssystemet.** Oversikt over hvordan arbeidet med å utvikle kvalitetssystemet er organisert, samt overordnet vurdering av arbeid, status/resultater og prioriterte områder for videre utvikling av arbeidet og organiseringen av arbeidet på institusjonsnivå med utgangspunkt i de fem kriteriene Tilsynsforskriften har fastsatt for institusjonenes kvalitetssystem.
- **Kapittel 4: Plan for utvikling og sikring av studiekvaliteten samt for utvikling og bruk av kvalitetssystemet.** Målområder og planer for 2012 og videre framover for utvikling og sikring av studiekvaliteten og læringsmiljøet samt for utvikling og bruk av kvalitetssystemet, med utgangspunkt i universitetets strategi og planer. Læringsmiljøutvalgets plan for 2012 er integrert i planen.
- **Vedlegg 1: Årsrapport for arbeidet med kvalitet ved Det humanistiske fakultet 2010/2011**
- **Vedlegg 2: Det samfunnsvitenskapelige fakultets årsrapport for arbeide med kvalitetssikring og utvikling for studieåret 2010/2011 med tiltaksplaner for studieåret 2011/2012.**
- **Vedlegg 3: Årsrapport for arbeidet med kvalitet ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet 2010/2011**
- **Vedlegg 4: Tabellvedlegget**

2. Utvikling og sikring av studiekvaliteten

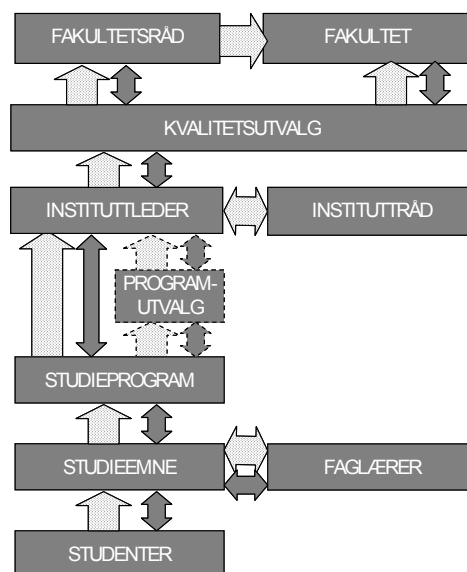
Organiseringen av arbeidet i rapporteringsperioden

Kvalitetssystemets organisatoriske rammeverk ble etablert i 2003. Organiseringen av arbeidet har stått i det vesentlige uendret gjennom de organisatoriske endringer som er gjennomført siden 2003, og den mest markante endring har vært avviklingen av programutvalg og opprettelsen av instituttråd.

På institusjonsnivå inngår Utdanningsutvalget, Læringsmiljøutvalget og Styret i den formelle kvalitetsvegen. Formelle klager kan indikere mulig sviktende kvalitet, og det inngår i systemet at Læringsmiljøutvalget skal holdes orientert om klager og behandlingen av disse. I tillegg til disse formelle organer har det sentrale kvalitetskontoret en fasiliterende, koordinerende og utøvende rolle i arbeidet med kvalitet ved institusjonen. Arbeidet med kvalitet i fakultetene har i 2010/2011 vært organisert langs en kvalitetsveg som angitt i figur 2.1.

De sentrale aktørene i arbeidet med kvalitet i studieåret 2010/2011 var:

- Studenter, studentrepresentanter og StOr

Figur 2.1: Kvalitetsvegen på fakultetene 2010/2011

- Faglærere og emneansvarlige
- Institutt- og senterledere
- Prodekan for undervisning ved fakultetene
- Fakultetenes dekaner
- Arbeidsgruppen for utvikling av kvalitetssystemet (AGKS)
- Rektor, prorektor og universitetsdirektør

En kortfattet beskrivelse av hovedtrekkene i kvalitetssystemet finnes i rapporten ”Kvalitetssystemet ved UiS. Beskrivelse og anbefaling” fra AGKS (juni 2011). En mer utførlig beskrivelse av organisering og system finnes i Kvalitetshandboka, Del I og Del II. En kortfattet beskrivelse av roller, ansvarsområder og organisering finnes i heftet «Kvalitetssystemet ved Universitetet i Stavanger» (UiS, mai 2009).

Organisasjonen vil i det kommende rapporteringsår se mer omfattende endringer i organiseringen. Instituttråd og fakultetsråd ble fra høsten 2011 erstattet av instituttstyrer og fakultetsstyrer, samtidig som Utdanningsutvalget er tillagt ytterligere oppgaver i arbeidet med kvalitet, og Læringsmiljøutvalget er endret til Kvalitets- og læringsmiljøutvalget, med endret mandat og sammensetting.

Mål og tiltak i perioden

Målsettingene for rapporteringsperioden omfattet til sammen 11 mål innenfor utvikling og sikring av studiekvalitet. Fem av disse var videreførte mål fra forrige periode. Til målene var det utarbeidet til sammen 20 tiltak. I denne rapporteringsperioden spenner målene og tiltakene over alle de fem sentrale områdene, da slik at fem mål og ni tiltak faller inn i området *Kunnskaps- og studiekultur*, to mål og ett tiltak i området *Studienes innhold, læringsmål og kvalifikasjoner*, ett mål i området *Undervisning, veiledning og arbeidsformer*, to mål og to tiltak i området *Vurderingsformer, vitnemål og resultatoppnåelse*, og ett mål og åtte tiltak i området *Infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljø*.

Samlet vurdering

En samlet vurdering av måloppnåelse, arbeid og resultater som beskrevet i kapittel 2.1 til 2.5 nedenfor er at studiekvaliteten på en rekke områder er *tilfredsstillende*, men at det allikevel er tjenlig med fortsatt eller økt oppfølging av en del av disse. Samtlige områder inneholder allikevel forhold som vurderes til *forbedring ønskelig*, og to av områdene («*Studienes innhold, læringsmål og kvalifikasjoner*», og «*Vurderingsformer, vitnemål og resultatoppnåelse*») inneholder forhold der *forbedring er nødvendig*.

2.1 Kunnskaps- og studiekultur

Målsettingene for utvikling og sikring av kunnskaps- og studiekultur har omfattet fem mål og ni tiltak. Nye mål for området omfattet mål om at alle brukergrupper medvirket aktivt til forbedring og sikring av studiekvaliteten gjennom økt bruk og bedre integrering av systemets virkemidler, og i vurdering og prioritering av innspill og tiltak og oppfølgingen av disse, samt mål om utvikling og sikring av kvaliteten i eksternt finansierte kurs. De videreførte mål omfattet styrking av studentenes aktive deltakelse, herunder frammøtegrad på minst 50 % av studentrepresentasjonen i alle formelle råd og utvalg, samt rekruttering, opptak og gjennomføring i tråd med institusjonens strategi og enhetenes handlingsplaner.

Periodens planlagte tiltak omfattet økt bruk av virkemidler som sikret at informasjon om studienes kvalitet ble systematisk dokumentert, og at dokumentasjonen gikk inn i kvalitetssystemet, spesielt de steder i organisasjonen slike virkemidler i liten grad er tatt i bruk. Samtidig var det planlagt tiltak for å sikre at vurderinger og prioriteringer ble dokumentert og fulgt opp, at Utdanningsutvalgets rolle i utvikling og sikring av kvaliteten ble tydeliggjort, at kvalitetssystemet ble aktivert i større grad også for eksternt finansierte kurs, og slik at arbeidet med kvalitet i disse ble planlagt og rapportert tilsvarende som øvrig utdanningsvirksomhet. Tiltakene omfattet fokus på studentenes aktive deltakelse og fokus på kommunikasjonen mellom institusjonen og StOr og mellom fakultetsledelsene og studentenes fakultetsråd og studenttillitsvalgte. Tiltakene omfattet også forenkling på overordnet nivå gjennom å skille klarere mellom utvikling og sikring av studiekvalitet på den ene side, og utvikling og bruk av kvalitetssystemet på den annen side, så vel som fortsatte undersøkelser og analyser av studentflyt og

gjennomstrømming, blant annet med tanke på innskjerping for studenter med liten eller ingen intensjon om utdanningsflyt.

Studentenes aktive deltakelse

I forhold til mål om studentenes aktive deltakelse ble det også denne periode planlagt og gjennomført tiltak både på emne/programnivå, på enhetsnivå og på institusjonsnivå i rapporteringsperioden. Måloppnåelse har fram til de siste par årene tidligere vist seg å by på betydelige problemer, og har derfor hatt høy oppmerksomhet. I forrige periode var målsettingene nær ved å bli nådd, og vurderingen på institusjonsnivå ble justert fra *ikke tilfredsstillende* til *forbedring ønskelig*. For inneværende periode har den gjennomsnittlige aktive deltakelse i de sentrale råd og utvalg vært 92 %. Fakultetene rapporterer aktiv deltakelse fra 49 % til 53 %⁵.

For institusjonen som helhet er den aktive deltakelsen i perioden 61 %. Målet på minst 50 % deltakelse på institusjonsnivå er med dette nådd for første gang, og oppnår dermed vurderingen *Tilfredsstillende*. Det er ikke minst tilfredsstillende å se så klare resultater av den store innsats som først og framst StOr har gjort for å nå denne målsettingen.

	Seter	Brukte seter	Prosent
Sentrale råd/ utvalg	65	60	92 %
Det humanistiske fakultet	98	48	49 %
Det samfunnsvitenskaplige fakultet	86	45	52 %
Det teknisk-naturvitenskaplige fakultet	30	16	53 %
UiS totalt	279	169	61 %

Tabell 2.1: Studentenes aktive deltakelse råd og utvalg 2010/2011

Det vurderes som ønskelig med aktiv oppfølging av målsettingen også i neste periode. En gjenganger blant tiltakene som har vært planlagt for å tilrettelegge bedre for studentenes aktive deltakelse, har vært institusjonsfinansiert studentassistentstilling rettet mot arbeidet med kvalitet. Det er bred enighet om tiltaket, som nå bør gjennomføres.

Gjennomstrømming - utdanningsflyt

Målsettingen om å oppnå forbedret gjennomstrømming fanger fortsatt stor interesse, både i programmene og på institusjonsnivå. På institusjonsnivå er målsettingen fulgt opp gjennom fortsatt aktiv deltakelse i universitetenes nasjonale samarbeidsgruppe for gjennomstrømming/utdanningsflyt⁶. Her har det spesielt vært interesse for bedre innsikt i hvilket frafall fra programmer som egentlig ikke er *studiefrafall*, men flyt til et annet program eller en annen institusjon. DBHs prosjekt for utdanningsflyt, frafall og gjennomstrømming har i perioden fastsatt datadefinisjoner og utviklet rapportløsninger som gjør det mulig å utarbeide bedre analyser av disse forholdene. Fra DBHs rapport for utdanningsflyt finner vi at UiS har en markant økning i frafall sammenliknet med forrige periode. Frafallet ved UiS ligger nå i overkant av landsgjennomsnittet (16 % ved UiS mot 15 % i sektoren sett under ett). DBHs nye flyttall viser at mens UiS i 09/10 hadde en netto innflyt av studenter, så viste 10/11 en netto utflyt av studenter. Dersom flytstudentene holdes utenfor, har frafallsprosenten økt fra 13% til 15%, slik det framgår av tabell 2.3. Dette betyr at omlag en tredjedel av det økede frafall har form av økt utflyt i forhold til innflyt.

	09/10	10/11
UiS	12,6 %	16,1 %
UiA	15,5 %	15,1 %
Norge	16,3 %	15,5 %

Tabell 2.2: Frafall fra høyere utdanning

Kilde: DBH sept 2011

	09/10	10/11
UiS	13 %	15 %

Tabell 2.3: Frafall fra UiS, flytkompensert

Kilde: DBH sept 2011

Sett opp mot fastsatt virksomhetsmål om god gjennomstrømming og fastsatt virksomhetstiltak mot frafall⁷ indikerer utviklingen et behov for økt oppmerksomhet. Målsettingen vurderes til *forbedring ønskelig*, og må følges nøye videre.

Rekruttering og opptak

⁵ Siden bare to av fakultetene har medtatt studentenes deltakelse i instituttråd / på instituttnivå i sine årsrapporter, er ikke tallene direkte sammenlignbare fakultetene i mellom .

⁶ Utdanningsflyten for de enkelte studieprogram vurderes i de respektive fakulteters årsrapporter.

⁷ Som fastsatt i tiltak 1.2.4 for virksomhetsmål 1.2 under sektormål 1 i "Rapport 2009 - Planer for 2010" avgitt til departementet 1.mars 2010 og i "Rapport 2010 – Planer for 2011" avgitt til departementet 1.mars 2011.

Målt i antall førstevalgsøkere i Samordnet Opptak så UiS i rapporteringsperioden en økning på 10,8 % over forrige periode. Antallet førstevalgsøkere var det høyeste siden 2006. Søkingen fulgte i grove trekk de nasjonale trendene, men UiS hadde allikevel en liten økning målt i prosent av samtlige førstevalgsøknader på landsbasis (økt "markedsandel").

Samordnet Opptak har de siste årene sett en økende andel ikke-kvalifiserte førstevalgsøkere. Styringsparameteren "Antall førstevalgssøkere per studieplass" er derfor blitt komplementert med parameteren "Antall kvalifiserte førstevalgsøkere per studieplass". Målene UiS hadde satt for perioden var 2.0 førstevalgsøkere per studieplass og 1,5 kvalifiserte førstevalgsøkere studieplass⁸.

På aggregert nivå er rekrutteringen tilfredsstillende. Vurdering av rekruttering og opptak for de enkelte studieprogram finnes i de respektive fakulteters årsrapporter.

2.2 Studienes innhold, læringsmål og kvalifikasjoner

Så vel målene som tiltaket for utvikling og sikring av studienes innhold, læringsmål og kvalifikasjoner i periodens tiltaksplan var videreført fra perioden før. De omfattet etablering av rekrutterings- og studieporteføljestrategier for å implementere institusjonens strategi og fakultetenes handlingsplaner, at analyser, vurderinger og annen informasjon fra arbeidet med kvalitet ble brukt aktivt i vurderingen og utviklingen av studieporteføljen, samt målsetting og tiltak for internasjonaliseringsarbeidet.

Undervisningsstrategi/handlingsplan for undervisning

Etter perioder med lav framdrift, har arbeidet med undervisningsstrategi/handlingsplan for undervisning for UiS⁹ hatt god framdrift i rapporteringsperioden, og arbeidsgruppen avga sitt forslag til rektoratet ved utgangen av perioden. Tiltaket beholdes for oppfølging i den kommende periode.

Læringsutbytte og kvalifikasjonsrammeverk

Departementet fastsatte kvalifikasjonsrammeverket i forkant av rapporteringsperioden¹⁰, og det er arbeidet aktivt med gjennomføringen på alle nivåer. Utdanningsutvalet har hatt kvalifikasjonsrammeverket på sakskartet i seks av utvalgets syv møter i perioden. Målet er fullføring innen 2012¹¹. På basis av at alle fakulteter i forrige rapporteringsperiode indikerte å være godt i rute i forhold til målet, ble målsettingen videreført som et ordinært rapporteringspunkt i årsrapporten heller enn som særskilt tiltak¹². Siden implementeringen ikke er fullført enda, er vurderingen at *forbedring er nødvendig* i den kommende periode.

Rekrutteringsstrategier og vurdering av studieporteføljen

Rapporteringsperiodens opptak ble behandlet i styret i juni. UiS har denne gang hatt rekordstor søking til studiene. Økningen i opptak gjennom Samordna opptak (SO, nasjonalt opptak) var på 11% sammenliknet med 2010, og antall primærsøkere pr. studieplass (PPS) var 2,4. Søkertallene i det lokale norske opptaket viste en økning på 19% og en PPS på 3,6 (3 716 søkere til 1022 studieplasser). Ut i fra opptaket framstår UiS som et attraktivt universitet og Stavanger som et konkurransedyktig studiested. I SO var det bare NTNU og UiO av de andre universitetene som hadde høyere antall primærsøkere pr. studieplass enn UiS. UiS hadde størst økning i PPS fra 2010 av alle universitetene, og for første gang siden 2007 økte UiS sin markedsandel i SO.

⁸ Som fastsatt styringsparametre for virksomhetsmål 1.1 under sektormål 1 i "Rapport 2010 – Planer for 2011" avgitt til departementet 1.mars 2011.

⁹ Som fastsatt i tiltak 1.1.2 for virksomhetsmål 1.1 under sektormål 1 i "Rapport 2009 - Planer for 2010" avgitt til departementet 1.mars 2010 og som tiltak 1.2.1 for virksomhetsmål 1.2 under sektormål 1 i "Rapport 2010 – Planer for 2011" avgitt til departementet 1.mars 2011.

¹⁰ Kvalifikasjonsrammeverket ble fastsatt av departementet den 20. mars 2009.

¹¹ Som fastsatt i tiltak 1.2.1 til virksomhetsmål 1.2 under sektormål 1 i "Rapport 2009 - Planer for 2010" avgitt til departementet 1.mars 2010 og som tiltak 1.1.3 for virksomhetsmål 1.1 under sektormål 1 i "Rapport 2010 – Planer for 2011" avgitt til departementet 1.mars 2011.

¹² Det ble heller ikke fastsatt særskilte styringsparametre for dette i "Rapport 2010 – Planer for 2011".

Antallet primørsøkere per studieplass i SO i perioden ligger godt over målet på 2,0 primørsøkere for 2011¹³. Strategidokument for UiS 2011-2020 har som mål at i 2020 skal det være minst 2 primørsøkere pr. studieplass i *alle* programmer. Det gjenstår en del før UiS oppfyller dette.

Målet om å etablere rekrutteringsstrategier på fakultetene ble videreført til inneværende periode for å følge opp i hvilken grad rekrutterings- og porteføljestrategiene framstår som en rutinemessig komponent i fakultetenes handlingsplaner. Dette kom i liten grad fram i revisjonen av handlingsplanene høsten 2010¹⁴, og videreføres med tanke på at fakultetene høsten 2011 utarbeider sine handlingsplaner for perioden 2012-2014.

Målsettingen om vurdering av studieporteføljen ble i forrige periode fulgt opp sentralt gjennom arbeidet med å revidere Utdanningsutvalgets mandat til også å omfatte programporteføljene, samt i nye retningslinjer for studieprogramarbeid vedtatt i perioden¹⁵. Inneværende periode har gitt et tilfang av nye innspill til prosessen, inklusive gjennom behandling i Utdanningsutvalget. Prosessen med videreutvikling av institusjonens strukturerte virkemidler for porteføljeutvikling er videreført i perioden, med forberedelse til framlegg om strategisk porteføljeutvikling for styret høsten 2011¹⁶, samt gjennom arbeidet med revisjon av retningslinjene for emne- og studieprogramarbeid¹⁷.

Internasjonalisering

Tiltaksplanen for rapporteringsperioden fastsatte mål om internasjonalisering i tråd med institusjonens strategi og enhetenes handlingsplaner. De tilhørende tiltak omfattet bruk av analyser, vurderinger og annen dokumentasjon fra arbeidet med kvalitet til aktiv tilrettelegging for at det dannes kontakter mellom fagpersoner ved UiS og utenlandske institusjoner, til vurdering og etablering av avtaler med utenlandske institusjoner. Som kvalitetstiltak inngikk også avklaring av internasjonaliseringstiltak der det var stor risiko for at internasjonaliseringstiltaket ikke var økonomisk bærekraftig. Institusjonsplanen omfattet som internasjonaliseringstiltak at UiS skulle øke mobiliteten blant studentene gjennom økt satsing på avtaler med strategisk utvalgte samarbeidspartnere samt å tilby flere utdanninger på engelsk. Målet for 2011 er satt til 52 fremmedspråklige utdanningstilbud¹⁸.

I det internasjonale lokale opptaket i rapporteringsperioden var det 4 753 internasjonale søkere til 189 studieplasser. Søkingen viste en liten nedgang fra 2010 på 3,5%, noe som kan knyttes til strengere søknadskriterier.

De høye internasjonale søkertallene viser potensialet UiS har for vekst i det totale studenttallet ved internasjonalisering av studieprogrammer. Imidlertid er ressurskrevende administrasjon og ikke minst boligkapasiteten en utfordring for ytterligere økt opptak. Mens det som del av Bolognaprosessen er vedtatt mål om 20 % internasjonale studenter i 2020, legger Strategidokument for UiS 2011-2020 opp til 10% internasjonale studenter i 2020 (900 internasjonale studenter mot ca. 600 i dag).

Det sentrale internasjonale kontor som ble opprettet forrige periode har vært aktivt gjennom hele perioden, med formål om å kunne være til bedre hjelp for studenter som ønsker å reise ut, og at institusjonen blir mer profesjonell på mottak av utenlandske studenter.

Målsettingene for internasjonaliseringsarbeidet må følges opp også i kommende periode.

2.3 Undervisning, veiledning og arbeidsformer

Innenfor området undervisning, veiledning og arbeidsformer omfattet tiltaksplanen et mål om at virkemidlene i arbeidet med kvalitet i større grad skulle integreres i og tilpasses til studieprosessene og det enkelte emne. Egnede tiltak ville være bedre tilpassing av program- og emneevalueringer til

¹³ Som fastsatt i "Rapport 2010 – Planer for 2011" avgitt til departementet 1.mars 2011

¹⁴ Også etter revisjonene var det bare ett av fakultetene som eksplisitt adresserte rekruttering gjennom mål og tiltak.

¹⁵ Vedtatt 21.10.2009

¹⁶ Saken ble fremmet i oktober 2011 som styresak 123/11 "Verktøy for strategisk utvikling av studieporteføljen ved UiS".

¹⁷ De nye "Retningslinjer for emne- og studieprogramarbeid ved UiS" ble sendt på høring 25. oktober 2011.

¹⁸ Fastsatt som tiltak 1.3.1 til virksomhetsmål 1.3 under sektormål 1 i "Rapport 2010 – Planer for 2011" avgitt til departementet 1.mars 2011

enkeltfag eller læringsutbytte. Arbeidet i perioden har omfattet utvidelse av andelen emneevalueringer der oppnåelse av det fastsatte læringsutbytte inngår. Det er også gjennomført en pilotundersøkelse av bruk av it's learning som plattform for emneevalueringer. Rapporten fra pilotundersøkelsen ble avgitt i desember 2010, og konkluderer med at it's learning er en plattform som er lett å bruke, slik at faglærere lett vil kunne tilpasse undersøkelsens innhold til det enkelte emne. Arbeidet med kontinuerlig vurdering og videreutvikling av evalueringsformene (med tanke på innhold, format, omfang, hensikt, medvirkning, samarbeid, formidling av resultater, og effektivitet) har vært tilfredsstillende i perioden, men vurderingen er fortsatt at *forbedring er ønskelig*.

Forrige periodes mål om pedagogisk utviklingsarbeid ble nådd i perioden, og derfor ikke videreført, men det ble påpekt at det var behov for å vurdere hvordan Unipeds mål, arbeid og resultater best kan inngå i rapporteringen av arbeid med kvalitet.

Prosjekt for universitetspedagogikk (Uniped) ble formelt etablert 1. desember 2010 med en styringsgruppe sammensatt av prorektor (gruppens leder), prodekanene for undervisning, utdanningsdirektøren, direktør for det Humanistiske fakultet, to studentrepresentanter og en representant fra prosjektet.

Uniped gjennomførte i rapporteringsperioden et nytt basiskurs i universitetspedagogikk med 19 fullførende deltakere. I samme periode ble det også gjennomført et mentorprosjekt for fire nyansatte i undervisning. Dette var et samarbeid med Universitetet i Agder. Andre tiltak som Uniped har satt i gang er diskusjonsforum for undervisning, der ulike hjelpemidler og metoder i undervisning blir presentert og diskutert. Det er også blitt etablert et nettverk av kontakter i instituttene. Hensikten med dette er å ha nærmere kontakt med undervisningsvirksomheten.

Uniped var medvirkende i å utarbeide forslaget til handlingsplan for undervisning som ble avlevert ved slutten av perioden.

2.4 Vurderingsformer, vitnemål og resultatoppnåelse

Innenfor området vurderingsformer, vitnemål og resultatoppnåelse inneholdt tiltaksplanen et nytt og et videreført mål, med tilhørende tiltak. Så vel målene som tiltakene fulgte opp fjorårets vurderinger av forholdene omkring sensur og klagesaker. Målene angikk utvikling og sikring av kvaliteten i eksamen, sensur og klager på sensur og forbedring av situasjonen omkring klagesaker som angikk sensur. Tiltakene omfattet gjennomgang av rutiner og praksiser knyttet til eksamen, sensur og klager på sensur med tanke på forenkling og forbedret kvalitet i prosessene, herunder å vurdere enhetlige prosesser samt å vurdere Utdanningsutvalgets og sentraladministrasjonens rolle, samt revisjon av rutine for registrering av karakterer i FS, og etablere en sentral prosess for informasjon om og oppsyn med karakterklager.

Arbeidet med disse målsettingene i AGKS omfattet blant annet en analyse av sensurklager og utfall. Arbeidsgruppen foreslår i sin anbefaling at antall klager på sensurvedtak, utfall av klagen, antall klager på formelle feil og antall forsinkede sensurer vil være egnede kvalitetsindikatorer som kan inngå i rapporteringen. Arbeidsgruppen fant at tiltakene ikke kunne gjennomføres gjennom endringer i eksisterende rutiner og virkemidler, men at nye måtte utvikles. Dette arbeidet ville best falle inn under det utvidede mandat arbeidsgruppen foreslo for Læringsmiljøutvalget.

Utdanningsavdelingen har i forbindelse med årsrapporten oppdatert sensurklageanalysen med rapporteringsperiodens data, og samtidig gjort analysen mer detaljert (fordelt per år).

Av den nye analysen framkommer det at sensurklager som resulterer i store justeringer av karakteren (på tre eller flere karaktersteg – eksempelvis fra C eller B til stryk, eller fra D eller E til A) forekommer hvert år, men at utviklingen har gått mot færre slike forhold (tabell 2.4).

	2008	2009	2010
Antall store justeringer opp	12	11	5
Antall store justeringer ned	3	1	2
Sum	15	12	7
Store justeringer som prosent av alle justeringer	5,9 %	4,4 %	2,8 %
Andel av justerte strykklager som fikk karakteren justert fra F til C eller bedre	13 %	13 %	6 %

Tabell 2.4: Store karakterendringer (tre eller flere karaktertrinn), 2008-2010

Mens antallet klager har en viss økning fra år til år, har antall endringer til gunst for klager en svakt fallende tendens. Det samme har gjennomsnittlig endring per klage. Det er lite forskjell på den gjennomsnittlige positive endring og den gjennomsnittlige negative endring (tabell 2.5 og tabell 2.6).

Selv om antall klager øker fra år til år, er antallet klager på strykkarakter fallende fra år til år. Dermed er andelen klager som utgjøres av klager på stryk klart fallende (tabell 2.7).

Også antallet strykkarakterer som justeres til ståkarakter er fallende, mens antallet ståkarakterer som justeres til strykkarakter er økende. Samlet gir dette et bilde av skjerpede forhold, der den potensielle risiko ved å klage er større, og den potensielle gevinst mindre, enn tidligere. Dette kan i noen forstand ses som heving av kvaliteten. Men sammenholdt med tallene fra tabellvedlegget, er det samtidig en fare for at utviklingen kan gå for langt. Antallet klager øker bare en tredel så raskt som antall frammøtte til eksamen: Fra 2008 til 2009 økte klagemengden med 2 %, mens antallet frammøtte økte 6%. Fra 2009 til 2010 økte klagemengden med 5 %, mens antall frammøtte økte med 14 %. Tallene fra tabellvedlegget viser samtidig en økende strykprosent, som også er markant høyere hos oss enn hva som er gjennomsnittet blant universitetene (se figur 2.1) Vurdert under ett kan de to analysene indikere at studentene står dårligere rustet til å bestå eksamen enn tidligere (høyere strykprosent), og også opplever seg som dårligere rustet (lavere klagetall).

Mål og tiltak i forhold til karakterklager og strykprosent må videreføres.

Omfanget av forsinket sensur er også i denne perioden alt for høyt (se tabell 2.8¹⁹), og vurderingen er at *forbedring er påkrevet*. Forholdet må få særskilt oppmerksomhet i kommende periode.

2.5 Infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljøet

Planens målsetting for utvikling og sikring av infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljøet var ny, og med angivelse av tre konkrete tiltak. Samtidig inneholdt planens øvrige målsettinger til sammen fem tiltak innen området infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljø, slik at til sammen åtte tiltak hørte inn under området. Målsettingen var å sikre at utdanningskvaliteten ble bevart eller styrket gjennom institusjonens BOFU-prosess. Dette skulle oppnås ved å implementere risikovurdering i kvalitetsplanleggingen, integrere planlegging og rapportering av kvalitetsarbeidet i den samlede PBR-prosessen, og påse at utdanningskvalitet og kvalitetsplaner ble ivarettatt ved budsjettering og budsjettrevisjoner. I perioden er det arbeidet på alle disse områdene, slik at planlegging og

	2008	2009	2010
Antall klager	843	859	900
Endret til gunst	194	182	177
Endret til ugunst	62	89	70
Uendret	587	588	653
Endret til gunst, %	23 %	21 %	20 %
Endret til ugunst, %	7 %	10 %	8 %
Uendret, %	70 %	68 %	73 %

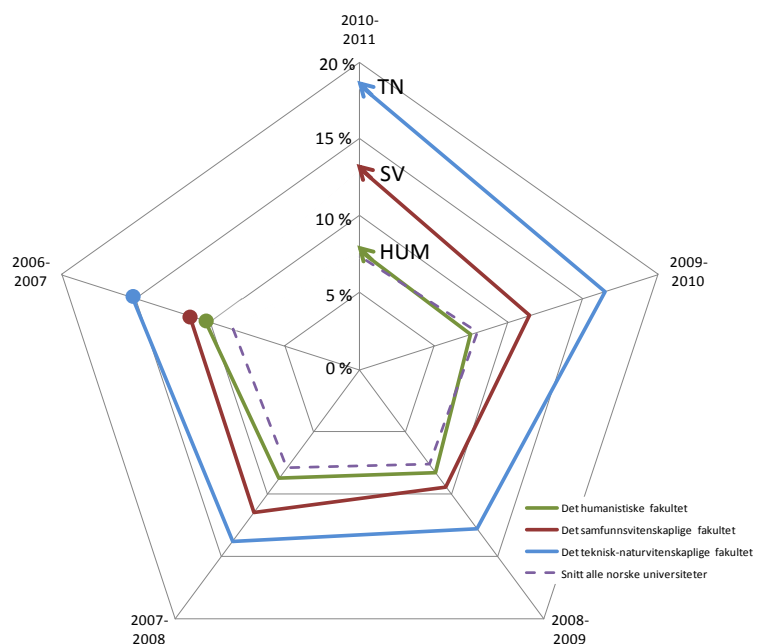
Tabell 2.5: Sensurklager og utfall 2008-2010

	2008	2009	2010
Snittendring per klage	0,25	0,20	0,19
Snittendring, gunst	1,32	1,36	1,24
Snittendring, ugunst	-1,32	-1,19	-1,23

Tabell 2.6: Snittendring, per klage og ved endring, 2008-2010

	2008	2009	2010
Antall strykkarakterklager	454	444	423
Andel strykkarakterklager	54 %	52 %	47 %
Antall strykkarakterklager som ble endret til ståkarakter	87	87	81
Antall ståkarakterklager som ble endret til strykkarakter	22	24	34

Tabell 2.7: Endring til og fra stryk, 2008-2010

	Høst 2010	Vår 2011	2010/2011
HUM	15	15	15
SV	40	36	76
TN	35	51	86
UiS	90	87	177

Tabell 2.8: Forsinket sensur studieåret 2010/2011

¹⁹ Det humanistiske fakultets oversikt for høsten 2010 omfatter tre av fakultetets fire institutter. For våren 2011 foreligger det ingen oversikt fra Det humanistiske fakultet.

rapportering av arbeid med kvalitet er betydelig harmonisert med og integrert i institusjonens omforente planleggings-, budsjetterings- og rapporteringsprosess (PBR). Framdriften er tilfredsstillende med tanke på å nå målet om full integrering i 2013.

Tiltaksplanen omfattet et tiltak på området infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljø innenfor målsettingen om å styrke studentenes aktive deltakelse. Tiltaket omfattet å vurdere hvordan institusjonen kunne bidra til å styrke StOrs sentrale arbeid ytterligere, herunder å vurdere om StOr har tilstrekkelig kapasitet, og om fakultetene og sentraladministrasjonen bør samarbeide om å finansiere en studentassistentstilling ved StOr rettet spesielt mot arbeidet med kvalitet. Dette tiltaket er i løpet av rapporteringsperioden blitt presentert og vurdert i en rekke fora, og det er enighet om at det er ønskelig at institusjonen finansierer en slik stilling. Dette bør nå gjøres.

Tiltaksplanen omfattet også at UiS skulle ha en fortsatt aktiv deltakelse i det nasjonale universitetssamarbeidet om utdanningsflyt og gjennomstrømming. Dette er gjennomført, om enn med en lavere intensitet enn de foregående år.

Fra «Læringsmiljøutvalgets årsrapport om institusjonens totale læringsmiljø 2010-2011 med tiltaksplaner for 2011-2012» rapporteres følgende:

LMUs samlede vurdering - Oversikt

«I dette avsnittet gis det en samlet oversikt over og vurdering av arbeid og resultater i forhold til mål, prioriteringer og tiltak som LMU hadde fastsatt for perioden 2010 - 2011.

Læringsmiljøutvalgets generelle vurdering av arbeidet i perioden er at det har vært delvis tilfredsstillende, men at det er nødvendig å intensivere arbeidet i kommende periode med tanke på bedre måloppnåelse. Det er ønskelig med et bredere sakstilfang, videre bør arbeidet med synliggjøring og samarbeid omkring læringsmiljøproblemstillinger internt og overfor styret videreutvikles.

At utdanning, forskning og læringsmiljø er tre viktige stikkord for hovedstrategien for UiS frem mot 2014 er viktig for LMU, samtidig som det er satt ned en ressursgruppe og dannet et læringsmiljønettverk rundt LMU. Dette er faktorer som vil kunne trekke utvalget i ønsket retning.

Våren 2010 nedsatte rektor og universitetsdirektøren en bredt sammensatt arbeidsgruppe for videreutvikling av kvalitetssystemet (AGKS). I styremøtet i juni 2011 ble et ferdig resultat av dette arbeidet lagt frem i form av en rapport med beskrivelse og anbefaling til styret om hvilke tiltak som burde settes i verk for å forenkle kvalitetssystemet. Et av disse tiltakene var å gjøre Læringsmiljøutvalget om til et kvalitets- og læringsmiljøutvalg (KLU). Et slikt utvalg skulle i tillegg til å se til læringsmiljøarbeidet, også ha tilsyn med utvikling og bruk av kvalitetssystemet ved UiS. Dette forslaget sluttet styret seg til, og høsten 2011 skal nytt mandat og sammensetning i nye KLU vedtas. »

LMUs samlede vurdering - Evaluering av mål for 2010-2011

Mål: LMU skal sette læringsmiljøspørsmål på dagsorden og følge opp universitetets hovedstrategi og fokuset på læringsmiljø frem mot 2014.

Tiltak: Aktivt oppsøke fakultetene, instituttene og andre enheter i saker som kan ha innflytelse på læringsmiljøet ved UiS.

Resultat: Gjennom ressursgruppen har LMU i større grad fått et innblikk i hvilke læringsmiljøutfordringer enhetene har. Også gjennom instituttbesøk oppnår LMU en slik innsikt. Resultatet vurderes som delvis tilfredsstillende. Det kunne i større grad vært kommunikasjon mellom LMU og fakultetene.

Tiltak: Bruke den nyetablerte ressursgruppen for læringsmiljøutvalget som idéskaper for saker til LMU, og som et uformelt organ for bedre kommunikasjon og informasjon hva angår læringsmiljøarbeid ved institusjonen.

Resultat: Dette har vært et "pilotår" for den nye ressursgruppen for LMU. Gruppen har hatt tre møter der viktige saker er tatt opp, og flere av disse er behandlet i LMU. Resultatet vurderes som tilfredsstillende

Tiltak: Intensivere informasjonsarbeidet knyttet til læringsmiljøprisen for å gjøre prisen mer kjent og oppfordre godt kvalifiserte kandidater til å foreslås som verdige vinnere.

Resultat: Utlysning til læringsmiljøprisen ble i år for første gang sendt til både fakultet og institutt. Dette medførte at det kom inn 5 forslag til kandidater til prisen. Resultatet vurderes som delvis tilfredsstillende. LMU skulle gjerne sett at det kom inn flere forslag til prisvinnere, selv om de som kom inn alle var kvalifiserte.

Tiltak: Videreføre utlysning av midler til læringsmiljøfremmende prosjekter, også for å stimulere gode kandidater til læringsmiljøprisen.

Resultat: i år kom det inn mange gode søknader til midler til læringsmiljøfremmende tiltak. I tillegg til de ordinære midlene utlyste LMU også kr 200.000 som skulle forbeholdes prosjekter som fokuserte på alternative prøve- og læringsformer. Resultatet vurderes som tilfredsstillende.

Tiltak: Mer systematisk gjennomgang av kvalitetsrapportens enkelttiltak med avrapportering til utvalget.

Resultat: Dette arbeidet er ikke blitt fulgt opp systematisk. Resultatet vurderes som ikke tilfredsstillende

Tiltak: Fokuser på LMUs rolle i strategidebatten. Konkretisere innspill om læringsmiljøspørsmål i strategiplanen. Være aktiv i strategidebatten til styret. LMU aktiv rundt rektormøtets forslag til tverrgående satsingsområder med spesielt fokus på område; læringsmiljø, utdanning og undervisning. (Forslaget går til Styret i november). Handlingsplan for undervisning er allerede igangsatt. Der ønsker LMU å spille en aktiv rolle.

Resultat: LMU spilte inn til strategirevideringen et ønske om økt fokus på læringsmiljøspørsmål og viktigheten av universell utforming og tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne. Også når det gjelder Handlingsplan for undervisning har LMUs sekretariat og LMU som organ fått komme med innspill i utarbeidelsen av planen. Resultatet vurderes som tilfredsstillende.

Tiltak: Se på muligheten for å utarbeide en handlingsplan for minoritetsspråklige studenter, og diskutere hvordan UiS kan ivareta internasjonale studenter gjennom en slik handlingsplan.

Resultat: LMU har ikke sett på dette konkret, men har besluttet å utarbeide en undersøkelse for å øke kunnskapen om de internasjonale studentene læringsmiljø på ulike områder. Resultatet vurderes som tilfredsstillende. LMU har besluttet en annen og bedre tilnærming til dette målet.

Mål: Gjennomføre LMU-besøk ved enhetene

Tiltak: Besøke de tre gjenstående enhetene; IMN, IMKS og IØRP

Resultat: LMU har i rapporteringsperioden besøkt Institutt for matematikk og naturvitenskap, Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging, og Institutt for medie-, kultur og samfunnsfag. Rapportene etter LMU-besøkene med forslag til forbedringer er behandlet i LMU. Oppsummering av vedtak og forbedringspunkter er gitt i LMUs årsrapport.

LMU ønsker i fortsettelsen i større grad å fokusere på instituttene oppfølging av de læringsmiljøutfordringer utvalget påpeker i forbindelse med LMU-besøk, og kreve tydelige rapporter på utvalgets påpekinger et år etter besøket.

Tiltak: Planlegge gjennomføring av en læringsmiljøundersøkelse blant internasjonale studenter og PhD-studenter ved UiS.

Resultat: Denne planleggingen har ikkebegynt da LMU har besluttet å gjøre en stor institusjonell undersøkelse som omhandler læringsmiljøet til alle studentene. Det er vurdert hvorvidt de internasjonale studentene og PhD-studentene skal være en del av denne. Denne utredningen er ikke ferdig, og en arbeidsgruppe vil nedsettes høsten 2011 for å diskutere blant annet dette i forbindelse med utarbeidelsen av en slik omfattende undersøkelse. Resultatet vurderes som delvis tilfredsstillende

Tiltak: Starte arbeidet med å finne nye metoder for kartlegging av læringsmiljøet ved ulike enheter ved institusjonen etter at alle enhetene er "besøkt" ved slutten av dette studieåret.

Resultat: LMU har bestemt at det skal gjøres en omfattende undersøkelse, se punkt 2 over. Resultatet vurderes som tilfredsstillende

Mål: Fokuserer på LMUs rolle som rådgivende organ for styret og ledelsen for øvrig i saker som har med læringsmiljøet å gjøre.

Tiltak: Sette viktige saker som angår læringsmiljøet på dagsorden for ledelsen og universitetsstyret.

Resultat: LMU har ikke fremmet saker for styret i 2010/2011. Resultatet vurderes som ikke tilfredsstillende.

Tiltak: Øke tilfanget av saker som tas opp til drøfting i LMU.

Resultat: Det er en viss økning i saker som tas opp til diskusjon i LMU. Resultatet vurderes som delvis tilfredsstillende.

Mål: Vurdere LMUs rolle i utvikling og vedlikehold av kvalitetssystemet ved UiS.

Tiltak: LMU kommer naturlig nok til å være aktiv i den videre prosessen knyttet til LMU som utvikler og vedlikeholder av kvalitetssystemet ved UiS.

Resultat: Det er i styret vedtatt at LMU skal gjøres om til et Kvalitets- og læringsmiljøutvalg. Det betyr at KLU skal være det organet som sentralt ser til bruk og utvikling av kvalitetssystemet ved UiS. Resultatet vurderes som tilfredsstillende.

3. Utvikling og bruk av kvalitetssystemet

Organiseringen av arbeidet

Organiseringen av arbeidet med utvikling av kvalitetssystemet er gitt i dokumentet «Rammer for utvikling av kvalitetssystemet», i avsnittet «Arbeidsformen for utvikling av kvalitetssystemet»: «Hver enhet sikrer og utvikler sin kvalitet gjennom å gjennomføre kvalitetstiltak. Den foreliggende kvalitet og resultatet av tiltakene beskrives i rapporter. Arbeidet som inngår i utvikling av kvalitetssystemet følger denne syklus. Behov og tiltak angående kvalitetssystemet og utvikling av kvalitetssystemet identifiseres i alle enheter, og formidles til kvalitetskontoret. Kvalitetskontoret samler, vurderer og prioriterer behov og tiltak ut i fra rammene gitt i dette dokument.»

I tråd med overstående ble behov og ønsker vurdert, prioritert og implementert fortløpende fra 2005-2008. I 2008 ble en rekke utviklingstiltak og utviklingsbehov stilt i bero i påvente av nye kvalitetskriterier fra NOKUT og av at NOKUT skulle gjennomføre andre syklus evaluering av kvalitetssystemet ved UiS i 2009. NOKUTs evalueringskomité ga etter evalueringen et antall klare råd for videre utvikling av kvalitetssystem og studiekvalitet. Universitetsstyret bestemte at alle disse råd skulle følges. Med utgangspunkt i det oppsamlede endringsbehov ble det nedsatt en arbeidsgruppe med konkrete oppgaver innenfor videreutvikling av kvalitetssystemet. Arbeidsgruppen ble nedsatt i april 2010, og gitt i mandat å konkretisere hvordan vedtaket i styresak US 127/09 (Årsrapport for arbeidet med kvalitet 2008/2009) skulle implementeres samt å gjennomføre tiltaksplanens punkt 5.2.

I tråd med sitt mandat avleverte Arbeidsgruppen sin anbefaling til styret i ved enden av rapporteringsperioden. Anbefalingen omfattet plan for å møte alle tiltaksplanens målsettinger og tiltak, gjennom at LMU endres til et Kvalitets- og læringsmiljøutvalg (KLU) gjennom endring av mandat og sammensetting, og som mottar, prioriterer og har oppsyn med implementeringer av ønsker om utvikling av kvalitetssystemet og systemets virkemidler.

Samlet vurdering

Kvalitetssystemet er i perioden blitt utviklet slik at hvert de fem sentrale kriterier oppfylles bedre, og med en bruk som er ytterligere tilpasset i både i omfang og i bruk av virkemidler. Samlet vurderes utviklingen og bruken av kvalitetssystemet i perioden som *tilfredsstillende*. Samtidig er etterslepet av ønsker om tilpassing av foreliggende virkemidler og utvikling av nye virkemidler stort, slik at vurderingen i forhold prosessen omkring registrering av ønsker og behov, samt prioritering og implementering av nye og endrede virkemidler må gis vurderingen *forbedring påkrevet*.

3.1 Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur

Kriteriene er at kvalitetssikringssystemet fremmer bred deltakelse i kvalitetsarbeidet blant ansatte og studenter og deres demokratiske organer, at informasjon og vurderinger er dokumenterte og tilgjengelige, samt at kvalitetssikringssystemet stimulerer til et kvalitetsarbeid som er preget av åpenhet, engasjement og forbedringsvilje.

I rapporteringsperioden har det vært arbeidet i og omkring AGKS som i seg selv har vært det viktigste tiltak for å stimulere til kvalitetskultur og kvalitetsarbeid. Arbeidsgruppen hadde ti møter i rapporteringsperioden, og gruppens arbeid har omfattet alle nivåer i organisasjonen. Arbeidet har hatt bred deltakelse også ut over gruppens faste deltakere.

Arbeidsgruppens viktigste resultater med tanke på kvalitetsarbeid og kvalitetskultur har vært:

- at gruppen har utarbeidet en beskrivelse av kvalitetssystemet som kan være enklere å forholde seg til og bruke både for vitenskapelig ansatte, administrativt ansatte og studenter. Bruk av denne beskrivelsen vil kunne gjøre medvirkning enklere, og vil også kunne bidra til større grad av standardisering som ble etterlyst i Styret 25.11.2010, sak 126/10.
- at gruppen anbefalte at Læringsmiljøutvalget (LMU) får utvidet sitt mandat til også å omfatte utvikling og bruk av kvalitetssystemet, og at utvalgets sammensetning justeres for å reflektere denne endringen. AGKS foreslo også at utvalgets navn samtidig endres til Kvalitets- og læringsmiljøutvalget (KLU). Kvalitets- og læringsmiljøutvalget vil behandle saker som angår utvikling og bruk av kvalitetssystemet i tillegg til utvalgets nåværende mandat (saker som angår læringsmiljø). Dette vil gjøre at studenter og vitenskapelige ansatte får større påvirkningskraft i spørsmål som gjelder utvikling og bruk av kvalitetssystemet.

Endringene arbeidsgruppen anbefalte ble vedtatt av styret i juni 2011²⁰.

3.2 Mål, plan og ledelsesforankring

Kriteriene er at systemet skal være beskrevet slik at det angir de målsettinger, prosesser, aktører og fora som inngår, at systemet er forankret i ledelsen og besluttede organ på de ulike nivåer, at arbeids- og ansvarsfordeling i kvalitetsarbeidet er fastsatt, samt at også selve kvalitetssikringssystemet gjøres til gjenstand for jevnlig evaluering og utvikling med sikte på institusjonens eget behov.

I rapporteringsperioden har kvalitetssystemet eksplisitt vært gjort til gjenstand for utvikling gjennom arbeidet i den rektoratnedsatte arbeidsgruppen. Arbeidsgruppens oppgaver omfattet å innhente, registrere og prioritere ønsker og behov for omstilling og utvikling av kvalitetssystemet, planlegge arbeidet i tråd med prioriteringene, og framlegge planen for styret. Arbeidsgruppen skulle påse at de råd NOKUTs evalueringskomité ga i sin evalueringsrapport alle ble prioritert i planen, og at så vel omlegging/utvikling av tidligdialog, sluttevaluering, studieprogram og programportefølje måtte medtas i planleggingen.

Arbeidsgruppen leverte sin anbefaling til styret i juni, og styret vedtok gruppens anbefalinger²¹. Med dette ble også forankringen av kvalitetssystemet og dets utvikling betydelig styrket i kollegiale organer.

3.3 Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene

Kriteriene er at sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt igangsatt studium bygger på informasjon som innhentes systematisk og fra flere kilder, for eksempel studentevalueringer av undervisningen, kvantitative nøkkeldata, faglærernes vurderinger og eksterne vurderinger av studiets kvalitet og relevans ved fagfeller og interessenter, og at systemet har særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier.

Det er Utdanningsutvalget som gjennomfører kvalitetssikringen ved opprettelse av nye studier. Dette skjer etter fastsatte retningslinjer der det inngår sikring av studiets akademiske kvalitet gjennom godkjenning av studiet i henhold til NOKUTs akkrediteringskriterier. Som et av elementene i arbeidet

---

²⁰ Sak US 73/11

²¹ Sak US 73/11

med implementering av kvalifikasjonsrammeverket har det pågått et arbeid med gjennomgang og en omfattende revisjon av universitetets retningslinjer for utredning, godkjenning, etablering, nedlegging og revisjon av studier. Arbeidet har pågått gjennom hele perioden, og vil fullføres i den kommende periode, idet de nye retningslinjene planlegges utsendt til høring i løpet av høsten 2011.

Sentrale virkemidler i kvalitetssystemets innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene er tidligdialogene og sluttevalueringene. Selv om de papirbaserte tidligdialogløsningene fortsatt er i bruk en rekke steder, utvikles den dataassisterte løsningen stadig videre, og den brukes nå systematisk for en rekke emner. Gjennom rapporteringsperioden er det sendt ut 2793 invitasjoner til elektronisk tidligdialog. Med 1345 mottatte svar blir svarprosenten for rapporteringsperioden 48 %. Omfang av og deltakelse i ikke-sentraliserte tidligdialoger rapporteres i årsrapportene fra det enkelte fakultet.

Utviklingen av bruk av Corporater Surveyor i evalueringer av emner og programmer (sluttevalueringer) er vist i tabellen ovenfor. I rapporteringsperioden er det gjennomført en pilot med bruk av it's learning i emneevaluering. Piloten omfattet 169 invitasjoner og fikk 80 svar (47 %). Omfang av og deltakelse i andre ikke-sentraliserte emneevalueringer rapporteres i årsrapportene fra det enkelte fakultet.

Så vel NOKUTs evalueringsrapport som AGKS har understreket betydningen av at

kvalitetssystemets muligheter for å tilpasses det enkelte fag og emne tas i bruk i større grad. Arbeidet med å nå denne målsettingen har gått meget langsomt, og det er foreslått at mangel på konkrete mål kan ha bidratt til dette. For det videre arbeid foreslås et mål på minimum 50 % fag- eller emnetilpassede evalueringer.

	08/09	09/10	10/11
Utsendte skjema, HUM	3851	2113	3522
Utsendte skjema, SV	8520	3152	12002
Utsendte skjema, TN	12540	2606	7266
Utsendte skjema, UiS	24911	7871	22790
Antall svar, HUM	1640	1021	1535
Antall svar, SV	3886	1505	4453
Antall svar, TN	3839	722	1982
Antall svar, UiS	9365	3248	7970
Svarprosent, HUM	43 %	48 %	44 %
Svarprosent, SV	46 %	48 %	37 %
Svarprosent, TN	31 %	28 %	27 %
Svarprosent, UiS	38 %	41 %	35 %

Tabell 3.1: Sluttevalueringer med Corporater Surveyor 2008-2011

3.4 Analyse, vurdering og rapportering

Kriteriene er at informasjon som systemet generer blir analysert, vurdert og framstilt for ansvarlig fora og ledelsesnivåer i en form og et omfang som er tilpasset det ansvar og de typer beslutninger som tas på de ulike nivåene, at rapportene i systemet viser hva som er de aktuelle fagmiljøenes egenvurdering av kvaliteten, hva som framgår av eventuelle eksterne vurderinger, og hva fagmiljøene beslutter eller foreslår av tiltak for ytterligere kvalitetsutvikling, samt at institusjonens ledelse rapporterer årlig til styret om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid, med en helhetlig vurdering av utdanningskvaliteten, samt oversikt over prioriteringer og tiltak i kvalitetsarbeidet (årlig kvalitetsrapport eller tilsvarende).

I rapporteringsperioden er det gjennomført analyser for å framskaffe informasjon om studentenes aktive deltakelse (tidligdialoger, sluttevalueringer og aktiv deltakelse i råd og utvalg) samt søkning (førstevalgsøkere per studie plass, kvalifiserte førstevalgsøkere per studie plass) og gjennomstrømning (frafall og flytkorrigert frafall).

Omfanget av analyser som utarbeides av SKA, UA, AØV og analysegruppa er etter hvert stort, men behovet for ytterligere analyser ser allikevel ut til å være økende. For å unngå eskalerende kostnader og ressursbruk, må arbeidet med å utnytte institusjonens sentrale datavarehusløsning bedre intensiveres.

Planlegging og rapportering knyttet til arbeidet med kvalitet inngår i institusjonens PBR-prosjekt for omforent planlegging, budsjettering og rapportering. I perioden er rapporteringsformatet og framdriften endret med tanke på harmonisering med PBR-prosessen. For neste periode er målsettingen full integrering i PBR-prosessen.

3.5 Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

Kriteriene er at tiltak for forbedringer vurderes og iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalysene som gjøres (dette gjelder både tiltak i tilfeller av svikt i forhold til akkrediteringskravene, og tiltak for å videreutvikle studiekvaliteten), at forslag og vedtak om tiltak framgår av institusjonens årlige kvalitetsrapport eller underliggende rapporter, at det er sammenheng mellom kvalitetsrapportering og planarbeid på ulike nivåer ved institusjonen, inkludert budsjettarbeid.

NOKUT og StOr har pekt på at oppfølging av funn fra tidligdialoger og sluttevalueringer bare i begrenset grad er dokumentert. Basert på den dokumenterte informasjon synes det som slik oppfølging i mange tilfeller ikke finner sted. Arbeidsgruppa for utvikling av kvalitetssystemet hadde som ett av sine mål å oppnå at det blir lettere for systemets brukere å medvirke i arbeidet, herunder at det blir lettere for studentene å følge opp funn fra tidligdialoger og sluttevalueringer. Arbeidsgruppen vedtok derfor at funnene fra evalueringer i det foregående år skulle overleveres de studenttillitsvalgte i det nye studieår så snart disse var valgt, slik at studentene enklere kan følge opp funn. Idet det ikke er utviklet sentrale rutiner for å sikre dette, må overleveringen følges opp lokalt og gjennomføres manuelt. I rapporteringsperioden ser dette ut til å ha skjedd kun sporadisk.

4. Plan for arbeidet med kvalitet 2012

Som ledd i tilpassingen til PBR-prosessen, omfatter planen som en engangshendelse arbeid med kvalitet høsten 2011 samt kalenderåret 2012 og framover.

Planen for arbeidet med kvalitet på institusjonsnivå i perioden omfatter:

Full integrering i PBR-prosessen

- At rapportering og planlegging knyttet til arbeidet med kvalitet integreres fullt i PBR-prosessen, slik at institusjonens plan for arbeidet med kvalitet for 2013 integreres i PBR-prosessen «Planer 2013»-del, sammen med revisjon av institusjonsstrategien og revisjonen av enhetenes handlingsplaner, og slik at rapport for arbeidet med kvalitet for 2012 integreres i PBR-prosessen «Rapport 2012».

Etablering av KLU

- At styrets vedtak om etablering av Kvalitets- og læringsmiljøutvalg (KLU) gjennom endring av mandat og sammensetting av LMU iverksettes, og at utvalget i tillegg til dagens oppgaver systematisk mottar, prioriterer og har oppsyn med implementeringer av ønsker om utvikling av kvalitetssystemet og systemets virkemidler.

Utvidet kvalitetskontor

- At kvalitetskontoret rustes for å utrede saker knyttet til studiekvalitet og å tilpasse eller utvikle virkemidler i kvalitetssystemet i tråd med Kvalitets- og læringsmiljøutvalgets behov knyttet til utvikling og bruk av kvalitetssystemet, og Utdanningsutvalgets behov knyttet til utvikling og sikring av studiekvaliteten. Kvalitetskontoret bemannes av UA med til sammen inntil 0,5 årsverk, av AØV med til sammen inntil 0,5 årsverk, av IT med til sammen inntil 0,25 årsverk, og av StOr med til sammen inntil 0,25 årsverk.

Videreutvikling av institusjonens datavarehus

- At institusjonens datavarehus videreutvikles for å sikre at institusjonens og enhetenes informasjons-, rapporterings- og analysebehov ikke medfører eskalerende kostnader eller ressursforbruk.

Vedlegg

Med institusjonens årsrapport for arbeidet med kvalitet følger disse vedlegg:

- Vedlegg 1: Det humanistiske fakultet – Fakultetets kvalitetsrapport 2010-2011 med tiltaksliste 2011-2012
- Vedlegg 2: Det samfunnsvitenskapelige fakultets årsrapport for arbeid med kvalitetssikring og utvikling for studieåret 2010-2011 med tiltaksplaner for studieåret 2011-2012.
- Vedlegg 3: Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet – Fakultetets årsrapport for arbeidet med kvalitet 2010/2011 – med tiltaksplaner for 2011/2012
- Vedlegg 4: Tabellvedlegget